

1 Wat zijn de voorwaarden voor een echtscheiding?

De rechter spreekt een echtscheiding uit op basis van een verzoek dat door een van de echtgenoten is ingediend. Tijdens het proces bepaalt de rechter of er al dan niet echtscheidingsgronden bestaan, d.w.z. of het huwelijk is ontworcht en wat daarvan de redenen zijn.

Een huwelijk wordt automatisch als ontworcht beschouwd als het ten minste één jaar heeft geduurd, de echtgenoten al minstens zes maanden niet meer samenwonen en de andere echtgeno(o)t(e) het verzoek tot echtscheiding mede-indient. De rechter stelt niet de redenen voor de ontworcht vast, maar zal de echtscheiding uitspreken als hij of zij concludeert dat de identieke verklaringen van de echtgenoten betreffende de ontworcht en hun voornemen om een echtscheiding te verkrijgen waar zijn en de echtgenoten de volgende documenten overleggen:

een definitieve rechterlijke uitspraak waarin de overeenkomst wordt goedgekeurd inzake het ouderlijk gezag en het bezoekrecht met betrekking tot minderjarige kinderen die in de periode na de echtscheiding nog niet volledig handelingsbekwaam zijn;

een schriftelijke overeenkomst met officieel gewaarmerkte handtekeningen waarin financiële kwesties en rechten en plichten die voortvloeien uit hun gemeenschappelijke woning evenals eventuele alimentatieverplichtingen voor de periode na de echtscheiding zijn geregeld.

Als de echtgenoten een minderjarig kind hebben, zal de echtscheiding niet worden uitgesproken indien dit om bijzondere redenen tegen het belang van het kind zou zijn (bijv. vanwege een lichamelijke of geestelijke handicap). De echtscheiding zal niet worden uitgesproken totdat er een definitieve gerechtelijke uitspraak is gedaan inzake het ouderlijk gezag en het bezoekrecht met betrekking tot minderjarige kinderen in de periode na de echtscheiding.

Als de echtgeno(o)t(e) die niet primair verantwoordelijk was voor de ontworcht van het huwelijk door het niet nakomen van echtelijke verplichtingen, niet instemt met het echtscheidingsverzoek en ernstig geschaad zou worden door de echtscheiding, zal de rechter het echtscheidingsverzoek afwijzen indien buitengewone omstandigheden voor instandhouding van het huwelijk pleiten. Indien echter de echtgenoten ten minste drie jaar niet meer samenleven, zal de rechter het huwelijk ontbinden als er sprake is van ontworcht.

2 Welke echtscheidingsgronden bestaan er?

De grond voor een echtscheiding is de ernstige, duurzame en onherstelbare ontworcht van het huwelijk waarbij niet verwacht kan worden dat de echtgenoten weer in staat zullen zijn om samen te wonen.

3 Wat zijn de juridische gevolgen van een echtscheiding als het gaat om:

3.1 de persoonlijke relatie tussen de echtgenoten (bijvoorbeeld de achternaam)?

Een echtgeno(o)t(e) die de achternaam van de andere echtgeno(o)t(e) heeft aangenomen, kan binnen zes maanden nadat de echtscheiding van kracht is geworden de burgerlijke stand ervan in kennis stellen dat hij of zij zijn of haar voormalige achternaam weer wenst te voeren of dat hij of zij niet langer de achternaam van de andere echtgeno(o)t(e) aan zijn of haar oorspronkelijke achternaam zal toevoegen.

3.2 de verdeling van het vermogen van de echtgenoten?

Het gezamenlijke vermogen van de echtgenoten is na de echtscheiding niet langer gemeenschappelijk.

Als het gezamenlijke vermogen wordt geliquideerd, vernietigd of gereduceerd, wordt er een regeling getroffen waardoor de vroegere gemeenschappelijke rechten en plichten komen te vervallen. Deze regeling moet in de vorm van een overeenkomst op schrift worden gesteld indien deze nog tijdens het huwelijk wordt getroffen of indien deze een bestanddeel betreft waarvan het eigendomsoverdrachtcontract ook schriftelijke instemming vereist. Indien de echtgenoten het niet eens kunnen worden over een regeling voor hun gemeenschappelijke vermogen, zal de rechter een regeling voor dat vermogen treffen op verzoek van een van de echtgenoten. Bij het treffen van een regeling voor het gemeenschappelijke vermogen gaat de rechter ervan uit dat de echtgenoten een gelijk aandeel hebben in de bestanddelen van hun gezamenlijke vermogen. Beide echtgenoten hebben het recht terugbetaling te verzoeken van hun bijdrage aan het gezamenlijke vermogen en moeten alles wat zij uit dat vermogen voor hun eigen bestanddelen hebben betaald, terugbetalen. Bij het treffen van de regeling wordt in de eerste plaats gekeken naar de behoeften van ten laste komende kinderen, de soort zorg die elk van de echtgenoten aan het gezin heeft gegeven (in het bijzonder de zorg voor de kinderen en de echtelijke woning) en hun bijdrage aan het verwerven en op peil houden van de waarde van de bestanddelen waaruit hun gezamenlijke vermogen bestaat.

Als binnen drie jaar na de echtscheiding geen schikkingsovereenkomst is gesloten en er geen verzoek is ingediend voor een schikking door een gerechtelijke uitspraak, worden roerende zaken geacht tot de persoon te behoren die ze als eigenaar uitsluitend gebruikt voor zijn of haar eigen behoeften, voor de behoeften van zijn of haar gezin of de behoeften van zijn of haar huishouden. Andere roerende zaken en onroerende zaken worden beschouwd als gezamenlijk eigendom waarin beide mede-eigenaren een gelijk aandeel hebben; hetzelfde geldt voor andere eigendomsrechten, vorderingen en schulden.

3.3 de minderjarige kinderen uit het huwelijk?

Voordat de echtscheiding van de ouders van een minderjarig, nog niet volledig handelingsbekwaam kind wordt uitgesproken, bepaalt de rechter de rechten en verantwoordelijkheden van de echtgenoten ten opzichte van het kind voor de periode na de echtscheiding. In het bijzonder wordt door de rechter de echtgeno(o)t(e) aangewezen die het ouderlijk gezag over het kind krijgt en aangegeven op welke manier elk van beide ouders zal bijdragen aan het levensonderhoud van het kind.

3.4 de verplichting om alimentatie te betalen aan de andere echtgenoot?

Een gescheiden echtgeno(o)t(e) is verplicht de andere gescheiden echtgeno(o)t(e) alimentatie te betalen indien deze niet in staat is in zijn of haar eigen onderhoud te voorzien en dit zijn oorzaak vindt in of verband houdt met het huwelijk. Bij het bepalen van de hoogte van de alimentatie wordt rekening gehouden met de leeftijd en de gezondheidstoestand van de betrokkene op het moment van de echtscheiding en met de beëindiging van de zorg voor kinderen uit het huwelijk. Als het paar het niet eens kan worden over de hoogte van de alimentatie, zal de rechter daarover beslissen op grond van een voorstel van een van de echtgenoten. Deze alimentatie kan als een bedrag ineens of in termijnen worden betaald.

Indien de echtgenoten of ex-echtgenoten het niet eens worden over de alimentatie, kan de rechter alimentatie toekennen op grond van een voorstel van de echtgeno(o)t(e) die niet de belangrijkste oorzaak was van de ontworcht van het huwelijk en die ernstige schade heeft geleden als gevolg van de echtscheiding, doch niet voor meer dan drie jaar na de echtscheiding.

Het recht op alimentatie vervalt als de gerechtigde echtgeno(o)t(e) hertrouwt of een geregistreerd partnerschap aangaat.

4 Wat betekent "scheiding van tafel en bed" in de praktijk?

Scheiding van tafel en bed bestaat niet in Tsjechië.

5 Wat zijn de gronden voor een "scheiding van tafel en bed"?

Zie vraag 4.

6 Wat zijn de juridische gevolgen van een "scheiding van tafel en bed"?

Zie vraag 4.

7 Wat betekent "nietigverklaring van het huwelijk" in het huwelijk in de praktijk?

De rechter zal een huwelijk ook zonder hiertoe te zijn verzocht nietig verklaren indien het is gesloten met een man of vrouw die reeds gehuwd was, met een persoon die reeds een geregistreerd partnerschap of soortgelijke verbintenis is aangegaan in het buitenland en indien dat huwelijk, partnerschap of die soortgelijke verbintenis nog bestaat; dan wel indien het gaat om een huwelijk tussen bloedverwanten in opgaande en neergaande lijn en tussen broers en zusters of tussen mensen die verwant zijn door adoptie.

De rechter zal een huwelijk nietig verklaren op verzoek van een van de echtgenoten als deze met het huwelijk heeft ingestemd onder dwang in de vorm van geweld of dreiging met geweld of als de instemming met het huwelijk uitsluitend het gevolg was van een vergissing betreffende de identiteit van de beoogde echtgeno(o)t(e) of de aard van de huwelijksonderhandelingen. Het verzoek moet worden ingediend binnen één jaar na de eerste dag waarop de echtgeno(o)t(e) gezien de omstandigheden daartoe in staat was of waarop hij of zij de werkelijke situatie te weten kwam. De rechter zal een huwelijk nietig verklaren op verzoek van iemand die daarbij een rechtmatig belang heeft indien het huwelijk werd voltrokken ondanks de aanwezigheid van een juridische belemmering (bijv. minderjarigheid, handelingsonbekwaamheid; dit geldt niet in het geval van beperkte handelingsbekwaamheid).

Het huwelijk is nietig indien, in het geval van ten minste één van de personen die van plan waren het huwelijk aan te gaan, aan de voorwaarden waaraan onvoorwaardelijk moet worden voldaan, niet werd voldaan bij zijn en/of haar instemming met het huwelijk of bij de huwelijksplechtigheid of in verband daarmee.

8 Wat zijn de gronden voor nietigverklaring van het huwelijk?

Zie vraag 7.

9 Wat zijn de juridische gevolgen van de nietigverklaring van het huwelijk?

Een huwelijk dat door een rechter nietig is verklaard, wordt geacht nooit te zijn gesloten en is met terugwerkende kracht ongeldig (*ex tunc*). Totdat de rechter het huwelijk nietig verklaart, wordt het evenwel als geldig beschouwd. Nadat een huwelijk nietig is verklaard, gelden met betrekking tot de rechten en verantwoordelijkheden van de echtgenoten ten aanzien van hun kinderen en hun vermogen dezelfde bepalingen als die in het geval van een echtscheiding. Als een huwelijk nietig wordt verklaard, betekent dit dat elke verklaring van de vermeende echtgenoten met betrekking tot hun achternaam eveneens ongeldig wordt. Beide echtgenoten nemen vervolgens hun oorspronkelijke achternaam weer aan en hebben niet het recht hun achternaam te kiezen. Na de nietigverklaring van een huwelijk veranderen de achternamen van eventuele kinderen niet. Het vermoeden van vaderschap van de echtgenoot van de moeder blijft ook nadat het huwelijk nietig is verklaard, bestaan.

10 Bestaan er alternatieve mogelijkheden om problemen die samenhangen met een echtscheiding op te lossen, zonder dat de rechter wordt ingeschakeld?

Er zijn diverse raadgevende instanties voor gezins-, echtelijke en intermenselijke relaties. Een andere optie is bemiddeling. Verdere informatie is beschikbaar op de website van de Tsjechische vereniging van echtscheidingsbemiddelaars en de Tsjechische vereniging van huwelijks- en gezinsadviseurs (zie de links onderaan). De ontbinding van een huwelijk door echtscheiding kan echter alleen plaatsvinden op basis van een voorlopig vonnis van een rechter.

11 Waar moet het verzoek tot echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk worden ingediend? Aan welke formaliteiten moet worden voldaan en welke documenten moeten bij het verzoek worden gevoegd?

Een verzoek voor het in gang zetten van een echtscheidingsprocedure of een nietigverklaringsprocedure moet worden ingediend bij de districtsrechtbank van het Tsjechische district waar het echtpaar het laatst gezamenlijk heeft gewoond, mits ten minste één van de echtgenoten woonachtig is in het district waar de rechtbank bevoegd is. Bij gebreke van een dergelijke rechtbank, berust de bevoegdheid bij de algemene rechtbank die bevoegd is voor de echtgeno(o)t(e) die het verzoek niet indiende, en indien er geen dergelijke rechtbank is, dan berust de bevoegdheid bij de rechtbank die bevoegd is voor de echtgeno(o)t(e) die het verzoek indiende. De voor een natuurlijke persoon bevoegde algemene rechtbank is de districtsrechtbank van het district waar deze persoon woonachtig is, en als hij of zij geen woonplaats heeft, het district waar hij of zij verblijft. Woonplaats betekent de plaats waar iemand woont met de bedoeling daar permanent te verblijven (er kunnen verschillende van dergelijke plaatsen zijn, dus kunnen alle betreffende rechtbanken als algemene rechtbank gelden). Voor nadere bijzonderheden wordt verwezen naar informatie over de gerechtelijke bevoegdheid.

Het verzoek moet op schrift zijn gesteld, duidelijk aangeven voor welke rechtbank het is bedoeld en wie het indient en duidelijk de partijen vermelden (de volledige voornaam, achternaam, het geboortenummer of de geboortedatum, het adres van de permanente verblijfplaats of het postadres) en het huwelijk waarop het betrekking heeft (wanneer het huwelijk is aangegaan en de omstandigheden, ontwikkelingen en oorzaken die hebben geleid tot de ontwrichting ervan). Het verzoek moet van een handtekening en datum zijn voorzien. Indien het een verzoek betreft waarbij beide echtgenoten met de echtscheiding instemmen, moet het voorzien zijn van de handtekening van beide echtgenoten. De feiten die in het verzoek worden aangedragen moeten met bewijsstukken worden gestaafd.

12 Kan ik in aanmerking komen voor rechtsbijstand om de kosten van de procedure te dekken?

In het algemeen hebben de partijen geen recht op vergoeding van de kosten van de echtscheidingsprocedure, de nietigverklaring van het huwelijk of een uitspraak over het al dan niet nietig zijn van het huwelijk. De rechter kan een volledige of gedeeltelijke vergoeding van deze kosten toekennen indien de omstandigheden van de zaak of de situatie van de partijen dit rechtvaardigen. Bij de aanvraag kan de voorzitter van de rechtbank een partij volledige of gedeeltelijke vrijstelling van de proceskosten verlenen, mits de situatie van de partij dit rechtvaardigt en het niet met zich meebrengt dat een recht willekeurig of duidelijk zinloos wordt toegepast of wordt belemmerd. Indien het nodig is voor de bescherming van de belangen van een partij gedurende de procedure, kan deze partij tevens de rechter verzoeken een raadsman (een advocaat) aan te wijzen. De rechter kan ook een raadsman aanstellen voordat de procedure in gang wordt gezet, maar dan moet de partij voldoen aan de voorwaarden voor vrijstelling van de proceskosten. De partij moet de rechtbank bewijsmateriaal van zijn of haar sociale situatie en inkomen overleggen.

Indien aan de vereisten zoals uiteengezet in de wet op de advocatuur wordt voldaan, kan ook bij de Tsjechische orde van advocaten een aanvraag worden ingediend om kosteloos of tegen een gereduceerd tarief gebruik te maken van de juridische diensten van een raadsman.

13 Kan beroep worden ingesteld tegen een beslissing over de echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk?

Tegen een uitspraak om een echtscheiding toe te wijzen of een huwelijk nietig te verklaren kan beroep worden ingesteld binnen vijftien dagen na ontvangst van een afschrift van de uitspraak. Het beroep wordt schriftelijk ingediend bij de rechtbank die de uitspraak heeft gedaan waartegen het beroep is gericht. Indien de oorspronkelijke uitspraak wordt gecorrigeerd, gaat de termijn in op de datum waarop de correctieve uitspraak rechtsgeldig wordt. Een beroep dat wordt ontvangen nadat de termijn van vijftien dagen verstreken is, wordt toch geacht tijdig te zijn als de appellant door de rechtbank onjuist was voorgelicht over het instellen van het beroep. Een beroep is niet ontvankelijk als een gezamenlijke aanvraag voor echtscheiding werd toegewezen.

14 Wat moet ik doen om een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk in Nederland te laten erkennen?

Indien **de uitspraak van een rechtbank in een andere EU-lidstaat** (met uitzondering van Denemarken) **binnen de temporele werkingssfeer van Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad** (Brussel II bis) **valt**, wordt de uitspraak zonder speciale procedure erkend. Het registratiebureau zal de beslissing eenvoudigweg voor kennisgeving aannemen en er automatisch aantekening van maken in het betreffende register wanneer de vereiste documenten worden overgelegd, te weten de definitieve uitspraak van een rechtbank in een andere EU-lidstaat of een gewaarmerkte kopie daarvan betreffende de echtscheiding, de scheiding van tafel en bed of de nietigverklaring van het huwelijk, met een officiële vertaling in het Tsjechisch, en het certificaat als bedoeld in artikel 39 van verordening Brussel II bis (of artikel 33 van Brussel II bis). De rechtbanken die uitspraak hebben gedaan over de echtscheiding, de scheiding van tafel en bed of de nietigverklaring van het huwelijk zullen op verzoek van een partij in de procedure dit certificaat verstrekken. Het vereiste om dit certificaat te overleggen kan komen te vervallen indien alle feiten die anders in het certificaat vermeld zouden zijn, in de uitspraak zelf te vinden zijn of in andere overgelegde documenten (bijv. als de overgelegde uitspraak is bekrachtigd als definitief).

De belanghebbende partij kan evenwel de bevoegde districtsrechtbank verzoeken de uitspraak wel of niet te erkennen, bijvoorbeeld als moet worden opgehelderd of het huwelijk wel of niet bestaat (artikel 21, lid 3, van verordening Brussel II bis). In dat geval gaat het echter slechts om een recht van de belanghebbende partij en is het geen verplichting; een dergelijke gerechtelijke uitspraak is niet vereist voor een normale opname in het register.

Indien **de uitspraak vóór 1 mei 2004 in een andere EU-lidstaat werd gedaan en ten minste één van de partijen in de procedure Tsjechisch staatsburger is**, worden de uitspraken inzake echtelijke kwesties erkend op basis van een speciale beslissing van het Tsjechische Hooggerechtshof. Buitenlandse uitspraken, bekrachtigd als definitief, of andere vereiste documenten (bijv. een huwelijksakte) worden overgelegd aan het Tsjechische Hooggerechtshof met een officiële vertaling in het Tsjechisch en voorzien van de passende hogere authenticatie (superlegalisatie, apostille), tenzij anders bepaald in een internationaal verdrag. Nadere informatie over deze procedures is te vinden op de website van het Tsjechische Hooggerechtshof (zie link onderaan). Bepaalde **bilaterale overeenkomsten over rechtsbijstand** waaraan Tsjechië gebonden is (dit zijn overeenkomsten met Slowakije, Hongarije en Polen) bevatten bepalingen die uitspraken erkennen die zijn gedaan door de autoriteiten van de andere partij in niet-eigendoms kwesties (waaronder ook uitspraken inzake echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring); deze worden in Tsjechië zonder speciale procedure erkend en door het registratiebureau geaccepteerd. In deze gevallen maakt het registratiebureau een extra aantekening in het register na overlegging van een buitenlandse uitspraak die is bekrachtigd als definitief, met een officiële vertaling in het Tsjechisch en met de passende hogere authenticatie (superlegalisatie, apostille), tenzij anders bepaald in een internationaal verdrag. Het moge duidelijk zijn dat de hierboven uiteengezette procedure slechts geldt voor gevallen waarin de uitspraak werd gedaan vóór 1 mei 2004. In de overige gevallen geldt de procedure zoals uiteengezet in verordening Brussel II bis (zie hierboven).

Tsjechië is partij bij het **Verdrag inzake de erkenning van echtscheidingen en scheidingen van tafel en bed** (Den Haag, 1 juni 1970). Indien de uitspraak aan de in dit verdrag gestelde voorwaarden voldoet, is er volgens een in Tsjechië ingevoerde praktijk geen speciale erkenningsprocedure nodig bij het Tsjechische Hooggerechtshof, mits de uitspraak van kracht werd na 11 juli 1976, d.w.z. de dag waarop in Tsjechië het Verdrag van Den Haag in werking is getreden. Een buitenlandse uitspraak die is bekrachtigd als definitief wordt overgelegd aan het registratiebureau, met een officiële vertaling in het Tsjechisch en met de passende hogere authenticatie (superlegalisatie, apostille), tenzij anders bepaald in een internationaal verdrag.

15 Tot welk gerecht moet ik mij wenden om bezwaar te maken tegen de erkenning van een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk? Welke procedure is in dit geval van toepassing?

Een uitspraak kan worden aangevochten op de in artikel 22 van verordening Brussel II bis genoemde gronden. In een dergelijk geval kan een verzoek worden ingediend bij de territoriaal bevoegde districtsrechtbank, te weten de algemene rechtbank voor de natuurlijke persoon tegen wie het verzoek is gericht.

De automatische erkenning van een uitspraak door een registratiebureau overeenkomstig een bilaterale overeenkomst of het Verdrag inzake de erkenning van echtscheidingen en scheidingen van tafel en bed (Den Haag, 1 juni 1970) kan worden voorkomen in een administratieve procedure, waarna nog beroep kan worden ingesteld bij de regionale rechtbank die bevoegd is binnen het administratiefrechtelijke systeem.

Er is geen beroep mogelijk tegen de erkenning van een uitspraak door het Tsjechische Hooggerechtshof.

16 Wat is het toepasselijk recht in een echtscheidingsproces tussen echtgenoten die niet in Nederland wonen of een verschillende nationaliteit hebben?

In Tsjechië valt de beëindiging van een huwelijk door middel van een scheiding onder de wetgeving van het land waarvan de echtgenoten staatsburger waren op het moment dat de echtscheidingsprocedure werd ingeleid. Indien de echtgenoten staatsburger van verschillende landen zijn, valt de beëindiging van het huwelijk door middel van een echtscheiding onder de wetgeving van het land waar beide echtgenoten hun gewone verblijfplaats hebben of, als zij die niet hebben, onder het Tsjechische rechtsstelsel.

Indien de echtscheiding onder een buitenlands rechtssysteem zou vallen dat de beëindiging van een huwelijk door echtscheiding niet, of slechts onder uitzonderlijk moeilijke omstandigheden toestaat en indien ten minste één van de echtgenoten Tsjechisch staatsburger is of ten minste één van de echtgenoten zijn of haar gewone verblijfplaats in Tsjechië heeft, zal het Tsjechische recht van toepassing zijn.

Links

[Tsjechische vereniging van echtscheidingsbemiddelaars](#)

[Tsjechische vereniging van huwelijks- en gezinsadviseurs](#)

[Tsjechisch Hooggerechtshof – erkenning van buitenlandse vonnissen](#)

Laatste update: 17/09/2019

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJV-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJV en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Sommige pagina's van deze website worden aangeleverd door de EU-landen. Momenteel doen zij het nodige om die pagina's aan te passen aan de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie. Mocht bepaalde informatie nog niet het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie weerspiegelen, dan is dit onbedoeld en zal dit worden gecorrigeerd.